

**Profesionālās pilnveides seminārs
"Darba vides riska faktori lauksaimniecībā»**

**Ievads un semināra
atklāšana**

**Darba vides riska
faktori lauksaimniecībā**

Ivars Vanadziņš, Dr.med.,
Darba drošības un vides veselības institūts,
Rīgas Stradiņa universitāte
Kontakti: ivars.vanadzins@rsu.lv
Skrunda, 19.02.2014.

levads un semināra mērķis

- Viens no VSAA “Darba aizsardzības preventīvo pasākumu plāna 2014.gadam” semināriem
- 2014.Gadā – turpinās iesāktais un jaunas aktivitātes
 - » pamatā vairāk vērstas uz reģioniem
 - » Darba aizsardzības vecākajiem speciālistiem – padziļināta apmācība
- Svarīgākais:
 - » Lielie semināri (Rīga): Elektrodrošība, Veselība darba vietās, Vēl 2 tēmas rudenī

Plāns 2014

■ Reģionālie semināri

- » Fizikālie darba vides riska faktori
- » Ķīmiskie darba vides riska faktori
- » Azbests
- » Ergonomika
- » Veselības veicināšana

■ Darba aizsardzība būvniecībā

- » 3 semināri par drošu **darbu augstumā** un **tranšejās** (viens Rīgā, 2 reģionos)

Plāns 2014

- Semināri „Izmeklējam gandrīz notikušos nelaiemes gadījumus – kā to darīt?”
 - » Semināri visā Latvijā:
 - Ventspils – sākums 27.01.
 - Lielvārde, Jēkabpils, Madona, Salacgrīva, Bauska
- Semināri par **DA Lauksaimniecībā** (Jelgava – 30.01., Cesvaine – 14.02., **Skrunda – 19.02.**)

Plāns 2014

■ Specifisko nozaru/tēmu semināri

- » Darba aizsardzība Skolotājiem (5 semināru sērija, rudenī)
- » Semināri dažādu nozaru ārstiem un veselības aprūpes nozares speciālistiem
- » Seminārs par darba aizsardzības ekonomisko pusi

■ Citas aktivitātes

- » Atsevišķu nozaru un tēmu informatīvie materiāli (metālapstrāde, azbests u.c.)

Plāns 2014

■ Citas aktivitātes

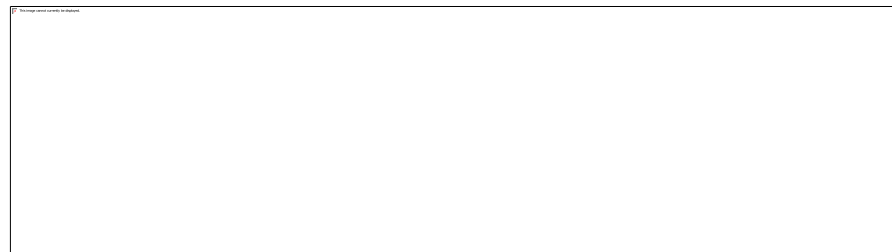
- » Atbalsts DA filmu latviskošanai – arī šogad
- » Atbalsts filmu uzņemšanai:
 - Arī šogad 3 filmas (konkurss – februārī)
- » **Informatīva kampaņa par veselību darba vietā**
 - Atklāšana 13.02.
 - Jauna mājas lapa Darba aizsardzībai
 - 3 klipi Televīzijā
 - Vides reklāma
 - Citas aktivitātes

Lūgums izteikt viedokli!

- Lūgums aizpildīt aptaujas anketu!
- Aicinām uzņēmumu speciālistus iesaistīties (atcerieties, papildus stundas!) arī šajā semināru sērijā!
- Ja ir kādi visiem aktuāli paziņojumi – lūgums pieteikties, lai varētu to noorganizēt semināra noslēgumā
- Lūgums interesentus pierakstīties «**Darba aizsardzības ziņu**» saņemšanai!

Darba apstākļi un riski Latvijā 2012-2013

- Latvijas Darba devēju konfederācijas pasūtījums
- Veic:
 - » SIA “TNS Latvia”
 - » RSU Darba drošības un vides veselības institūts
- ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts finansiālu atbalstu projekta „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos” (Nr. 1DP/1.3.1.3.2./08/IPIA/NVA/002) ietvaros
- 2012.gada decembris – 2013.gada decembris

Mērķi un uzdevumi

- **Veikt darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības analīzi no sekojošiem aspektiem:**
 - » Informētība
 - » Darba vides riski atkarībā no uzņēmuma un nodarbināto dažādiem parametriem
 - » Apmācības līmenis
 - » Darba tiesiskās attiecības un normatīvo aktu prasību ievērošana
 - » Nodarbināto pārstāvniecību arodbiedrībās

Pētījuma saturs

■ Aptaujas

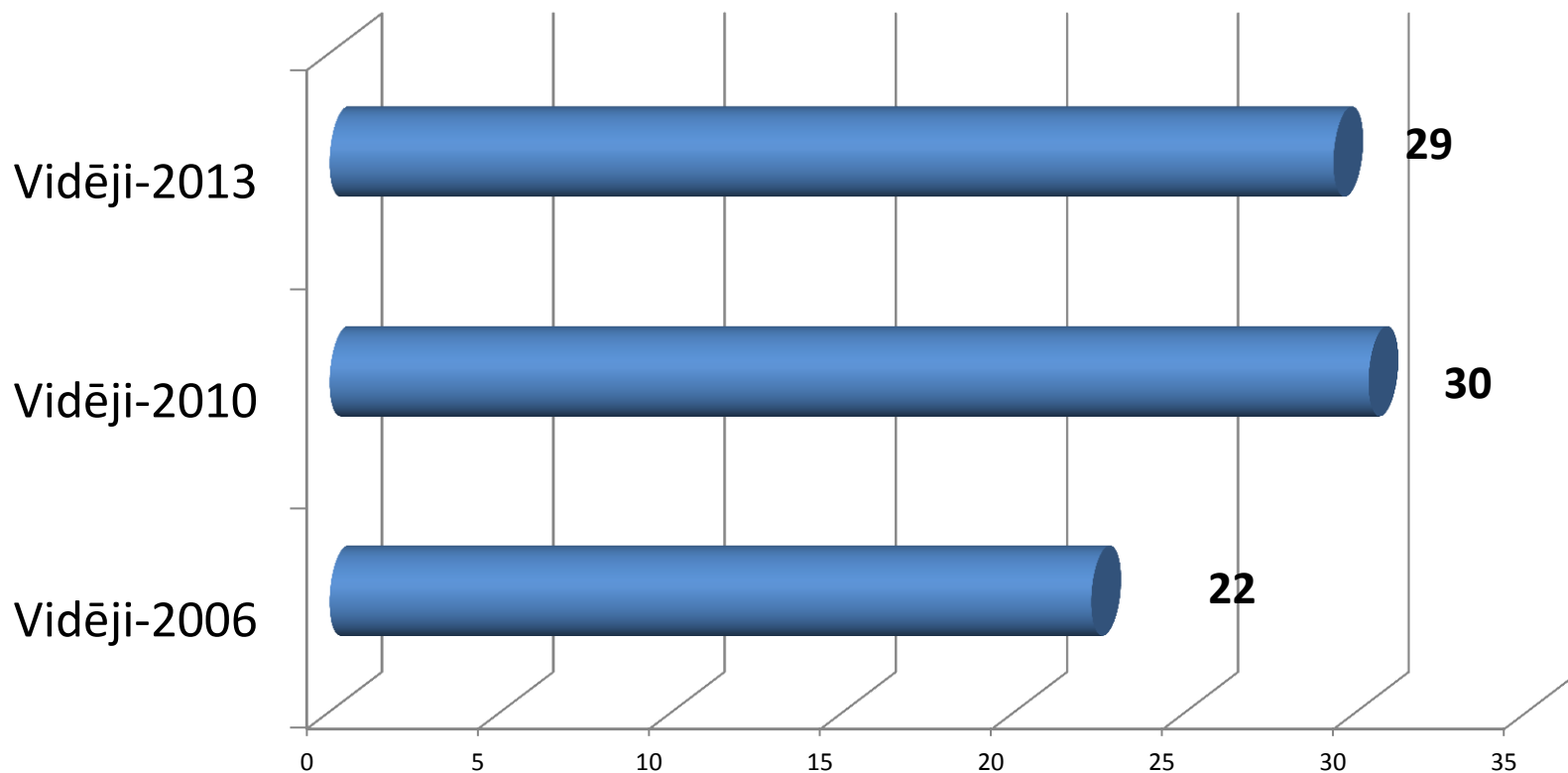
- » Darba devēji (N=1044)
- » Nodarbinātie (N=2558)
- » Latvijas iedzīvotāji (N=1012)
- » Fokusgrupu aptauja (4 grupas – KI/KS/DAS)

■ Datu bāzu analīze

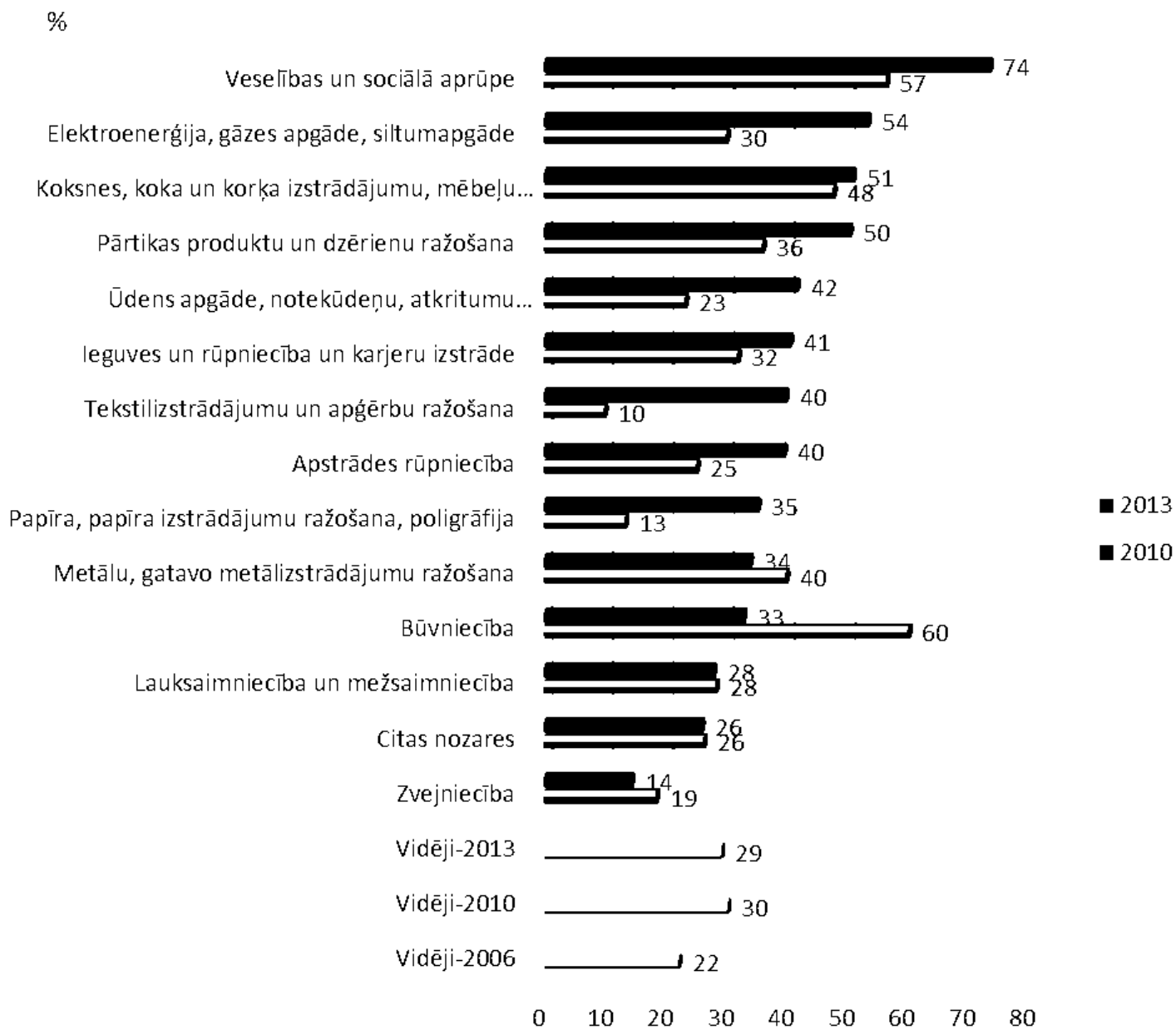
- » P.Stradiņa KUS Aroda un radiācijas medicīnas centrs
- » Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
- » Valsts darba inspekcija
- » RSU DDVVI Higiēnas un arodslimību laboratorija

Vai Jūsu uzņēmumā ir veikts darba vides riska novērtējums un sastādīts pasākumu plāns?

%

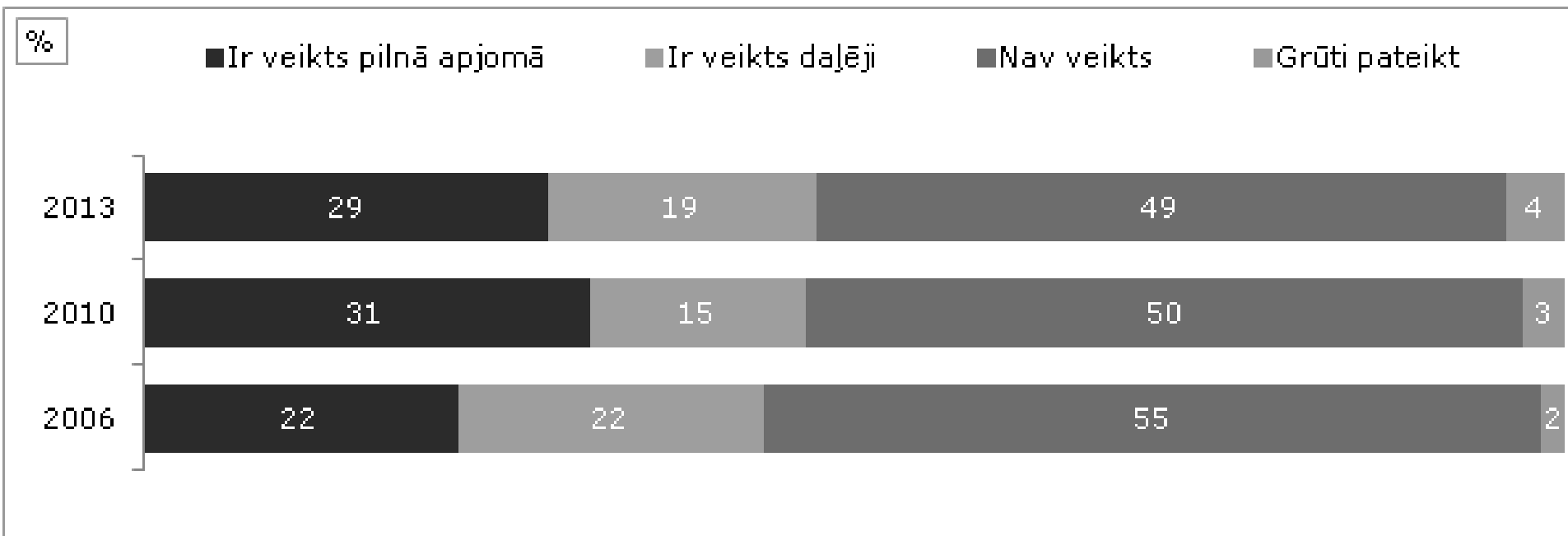
Uzņēmumu skaits Latvijā, kuros pēdējā gada laikā ir veikts darba vides riska novērtējums un sastādīts preventīvo pasākumu plāns

Dati:
Darba devēju aptauja
 Darba apstākļi un riski
 Latvijā, 2012-2013

Darba devēju aptauja

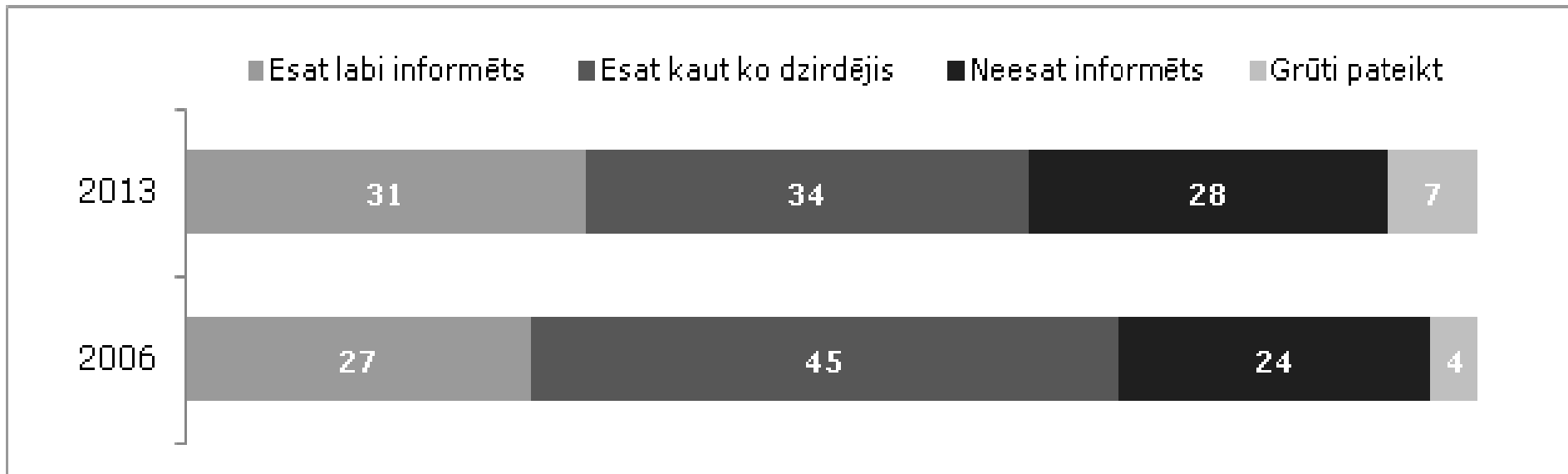
**Vai Jūsu uzņēmumā (iestādē) pēdējā gada laikā ir veikts darba vides riska novērtējums?
2006 - Vai Jūsu uzņēmumā (iestādē) ir veikts darba vides riska novērtējums?**

Bāze: Visi respondenti, [2006: n=1058; 2010: n=1044; 2013: n=1044]

Iedzīvotāju aptauja

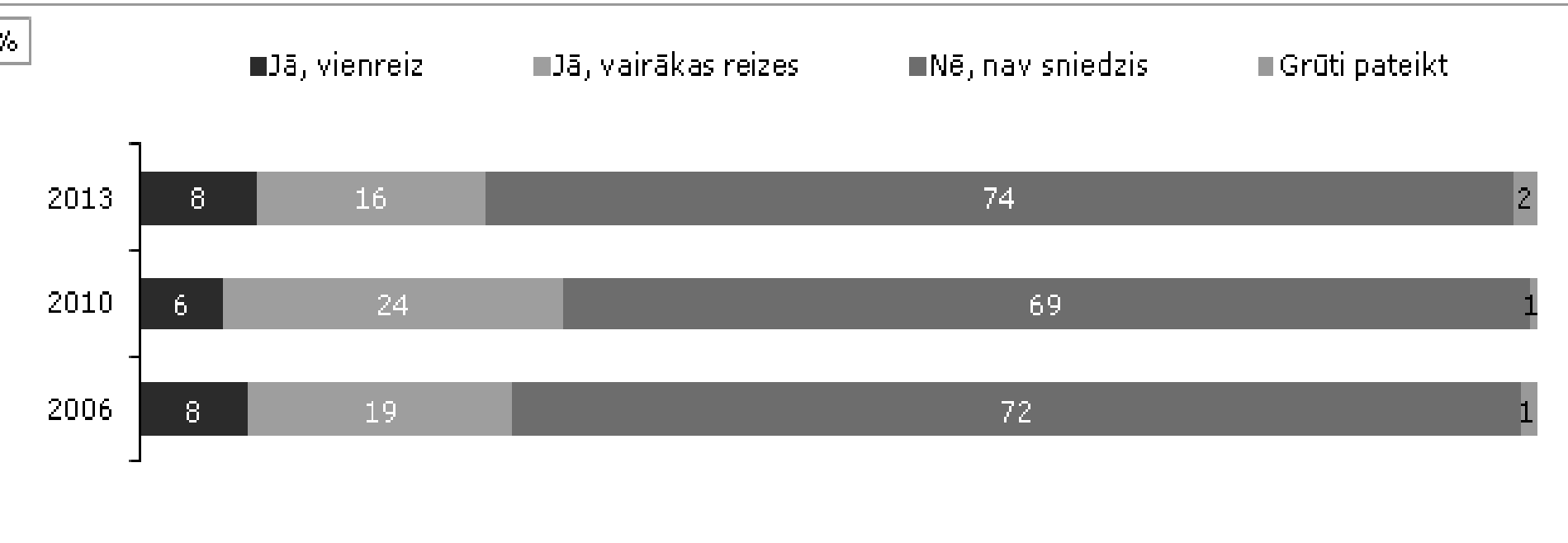
Kopumā, cik informēts (-a) Jūs esat par jautājumiem, kas saistīti ar darba vides riska novērtējumu darba vietās?

Bāze: Visi respondenti, [2006: n=1015; 2013: n=1012]

Darba ņēmēju aptauja

Vai pēdējā gada laikā Jūs esat sniedzis (-usi) kādus ieteikumus par darba apstākļu un vides uzlabošanu vai darba tiesisko attiecību sakārtošanu

Bāze: Visi darba ņēmēji, [2006: n=2455; 2010: n=2378; 2013: n=2383]

Kāpēc tieši lauksaimniecība?

- **Nešaubīgi - viena no būtiskākajām nozarēm LV, gan «emocionāli» , gan iesaistīto cilvēku skaita ziņā**
 - » MILZĪGS liels nodarbināto un uzņēmumu skaits, ļoti dažāds izmēra, “organizētības” un kvalifikācijas līmenis
 - » Daudz dažādu apakšnozaru, attiecīgi - darba vides riska faktoru un problēmu – augsta bīstamība
 - » Būtu jābūt daudz nelaimes gadījumiem un arodslimībām?

Kāpēc tieši lauksaimniecība?

- » Reizēm acīm redzama prasību ignorēšana (piem., attiecībā uz IAL lietošanu, darba aprīkojumu, troksni un vibrāciju, darba plānošanu, ergonomiku u.c.)
- » Vecās un Jaunās «darba attiecību» formas (ZS, individuālie komersanti, mājražotāji, mikrouzņēmumi, nelegāļi, pašnodarbinātie u.c.)

Kāpēc tieši lauksaimniecība?

- Ar mērķtiecīgu darbu var būtiski ietekmēt darba aizsardzības līmeni nozarē (VDI tematiskās pārbaudes, informācijas kampaņas u.c.)
- Var stabilizēt un samazināt nelaimes gadījumu (reģistrēto, smago un letālo) skaitu
- Var uzlabot arodslimību diagnostiku
- Diemžēl paliek vēl arī citas problēmas, piemēram darba devēju, nodarbināto, sabiedrības attieksme, vēlme taupīt u.c.

Kāpēc lauksaimniecība ir tik “īpaša”?

- Lauksaimniecība no aroda veselības un darba drošības viedokļa ir ļoti komplicēta nozare ar lielu bīstamību, jo:
- DAUDZ dažādu darba procesu un saimniekošanas nozaru
 - plašs riska faktoru klāsts (tai skaitā liels skaits «bīstamu» iekārtu skaits) un
 - kombinēta iedarbība
 - sezonalitāte
- Bēdīga letālo nelaimes gadījumu statistika

Kāpēc lauksaimniecība ir tik “īpaša”?

- Lielajiem ražotājiem - augsta specializācija, daudzi – ļoti moderni!
- Augstas prasības nodarbinātajiem (īpaši specializētā lauks. tehnika, transports)
- augsti kvalificēti darbinieki – sezonas laikā vienveidīgi un bieži sarežģīti un bīstami darba apstākļi
- Mazie uzņēmumi, ģimenes saimniecības u.tml. – jādara viss un NEPĀRTRAUKTI (īpaši lopkopība)

Kāpēc lauksaimniecība ir tik “īpaša”?

- Virkne citu mazāk zināmu (par zāģēšanu) darbu, kuriem specifiski riski (stādīšana, uzmērīšana u.c.) un darba instrumentu
- Riska faktoru kombinācijas, augsts nelaimes gadījumu risks neuzmanības rezultātā
- Monotons darbs ar ļoti augstu uzmanības līmeni (piem., kombaini, traktori)
- Tehnika – gan ļoti moderna, gan ļoti nemoderna....
- Darba režīms (diennakts, gada laiki u.c.) un SEZONALITĀTE

Kāpēc lauksaimniecība ir tik “īpaša”?

- Daudz specifisku problēmu, piemēram, iekārtu apkopes uz lauka
- Daudz bīstamu iekārtu ar augstām prasībām drošībai (apkopēm, lietošanai u.c.)
- Dažas problēmas labi zināmas, citas maz atpazītas un novērtētas, arī tāpēc, ka maz informācijas un ne vienmēr pietiekams izpratnes līmenis
- Gandrīz vienmēr – iekārtu remonta darbnīcas (arī ļoti mazās saimniecībās – bieži – TRAGISKAS..)